

Hva ville jeg gjøre hvis jeg skulle
lage en sunnhetslov i dag?

Hva er galt med loven?

Hva har skjedd?

- Nyhus-utvalget oppnevnt 21.04.78, starten på en utvikling som førte til at sunnhetsloven fikk avløsning
- Regjeringen Harlem Brundtland la fram Ot. prp. nr. 36 (1980-81) *Helsetjenesten og sosialtjenesten i kommunene* 6. mars 1981.

Om helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak i Ot. prp. 36

- Viktige arbeidsoppgaver som fortsatt bør være lovfestet
- Ansvaret for forebyggende og kurativt arbeid må legges på samme instans. Det følger av dette at finansieringen også bør skje på samme måte for begge arbeidsoppgaver
- Helserådstjenesten skal bli en del av kommunehelsetjenesten og oppgavene skal utredes i et eget utvalg
- Distriktslegen blir kommunelege

Hvordan gikk det?

- At både forebyggende og kurativt arbeid skulle *finansieres av kommunene* ble oppfattet som et uvennlig forslag av Legeforeningen
- Legeforeningen skremte derfor Regjeringen grundig og stortingsbehandling av lovforslaget ble utsatt
- Regjeringen gikk av etter valget høsten 1981

Regjeringen Willoch og Heløe på banen

- Ot. prp. nr. 66 (1981-82) *Om lov om helsetjenesten i kommunene*
- Legeforeningen fikk delvis sin vilje – 40 % av utgiftene til allmennlegetjenesten skulle komme fra kommunene – resten egenbetaling og trygderefusjon
- Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid ble en kommunal utgift

Mork på krigsstien

- Etter at Ot. prp. 66 var lagt fram sa Mork - daværende helsedirektør - at statlig støtte til kurativ virksomhet mens forebyggende arbeid ble en kommunal utgift var en katastrofe
- Har Mork fått rett?

Johannesevangeliet

- Som bebudet i Ot. prp. nr. 36 oppnevnte regjeringen Willoch den 20. mai 1981 et utvalg ledet av Johannes Wiik
- Utvalget la fram NOU 1984:28 Helserådstjenesten i juni 1984
- Utredningen fikk senere hedersnavnet ”Johannesevangeliet”
- Sunnhetslovens prinsipper skulle bygges inn i kommunehelseloven

Ot. prp. nr. 40 (1986-87)

- Forslag om viktige endringer i kommunehelsetjenesteloven
- Kap. 4a Miljørettet helsevern
- Tilføyd ved lov av 12. juni 1987
- Tilløp til slagsmål: Miljørettet helsevern – eller helserettet miljøvern?
Miljøverndepartementet ville gjerne overta

Hvordan gikk det?

- Samla plan – ikke vellykket
- Ny utredning – NOU 1991:10 *Flere gode leveår for alle*
- Faglig ansvarlig for denne utredningen var Olaf G. Aasland, med bidrag bl. a. fra Johannes Wiik.

St. meld. nr. 37 (1992-93)

Utfordringer i helsefremmende og forebyggende arbeid

- Denne meldingen la til grunn NOU 1991:10
- Helsesektoren kan ikke alene være ansvarlig for helsa – samfunnsforhold må legges til rette for at folk selv kan løse oppgaver og utfordringer

Nytt forsøk

- NOU 1998:18 Det er bruk for alle
- Utvalg ledet av ordfører Arnfinn Ellingsen, Røst
- Hovedpoenger:
- Sektordepartementene må ta ansvaret for sine deler av folkehelsearbeidet
- Empowermentstrategien
- Lokalsamfunnsstrategien

Ny stortingsmelding?

- Det var ventet en ny stortingsmelding bygget på NOU 1998:18.
- Daværende statsråd, Tore Tønne, mente at det måtte klare seg med en handlingsplan – melding var for ambisiøst
- Handlingsplan ble aldri laget.

Men ny stortingsmelding – Høybråatens resept

- St. meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge
- *”Hver nordmann sin egen helseminister!”*
- Hovedbudskap:
- ”Den store helsepolitikken” – forholdet til påvirkningsfaktorene som skaper helseproblemer, og faktorer som beskytter mot sykdom

Resepten

- Skape forutsetninger for god helse – redusere sosial ulikhet i helse
- Bygge allianser for god folkehelse
- Helsetjenestene skal påvirke levesett og livsstil
- Bygge opp ressursmiljøer for å satse på helsekonsekvensutredninger og reduksjon av sosial ulikhet i helse

St. meld. nr. 47 (2008-2009)

Samhandlingsreformen

- Ny framtidig kommunerolle
- Kommunale tilbud før, i stedet for og etter sykehusopphold
- Observasjon og etterbehandlingsplasser
- Lindrende behandling
- Rehabilitering og habilitering

St. meld. nr. 47 (forts.)

- Lærings- og mestringstilbud og egenbehandling
- Forebygging – tidlig intervensjon og lavterskeltilbud
- Styrke forebyggingsarbeidet:
 - Tiltak for å bedre helsetjenestens evne og kapasitet til å arbeide med tverrfaglig folkehelsearbeid
 - Kompetanseoppbygging innen ernæring, samfunnsmedisin og miljørettet helsevern
 - Distriktslegen i ny versjon - kommuneoverlege

Hva må gjøres?

- Viktig at Samhandlingsreformen gjennomføres – venstreforskyvningen av helsetjenestetiltak helt nødvendig
- Ingen av de NOU'ene og meldingene som kom etter at kap. 4a ble lagt inn i kommunehelsetjenesteloven inneholder forslag om vesentlige endringer av lovverket

Ny kommisjon

- Alle dokumentene som er nevnt inneholder gode forslag som ikke følges opp
- Samfunnsvitere må inviteres inn i en ny kommisjon

Kommisjonen må vurdere:

- Ny fylkeskommune
- Lokalsamfunnsutvikling
- Satsing på kultur – samarbeid med Norsk kulturråd
- Effektivt arbeid for reduksjon i sosial ulikhet – tiltak i skolesektoren

- Leder for kommisjonen:
Leif Arne Heløe
- Sekretær:
Hans Ånstad